

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Тетяна ТЕСЛЕНКО
22.07.2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МУЗЕСЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСОЗНАВСТВА

	(назва навчальної дисципліни)
Освітній ступінь	бакалавр
	(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)
Спеціальність	242 Туризм
	(шифр і назва)
Освітня програма	Туризм
	(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)
	наказ №51-02 від 10.06.2021
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
	(обов'язкова або вибіркова)
Мова навчання:	українська

Дніпро – 2024

Науково-педагогічний працівник:

ТОРЯНИК ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ

Доктор політичних наук, професор

Досвід роботи 17 років

Автор понад 160 публікацій

ФОТО

Лектор з навчальних дисциплін:

Безпека туризму,

Туризмологія,

Управління якістю туристичних послуг,

Екскурсологія,

Світові стандарти рекреаційної діяльності

Основи музеєзнавства та екскурсознавства,

Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Мета дисципліни: формування у здобувачів комплексу теоретичних знань, практичних вмінь і навичок, які дозволять їм самостійно організовувати й планувати екскурсійну діяльність, розробляти та проводити екскурсії, здійснювати екскурсійне та музейне обслуговування туристів на високому професійному рівні.

Завдання дисципліни: основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства» є теоретична та практична підготовка здобувачів спеціальності 242 «Туризм і рекреація» з наступних питань:

- теорія, методологія та методика екскурсійної та музеєзнавчої справи;
- психологія екскурсійної та музеєзнавчої діяльності;
- педагогічна техніка екскурсійної та музеєзнавчої роботи;
- професійна майстерність екскурсовода та шляхи її вдосконалення.

У результаті вивчення дисципліни «Інноваційні технології в туризмі» студент повинен **знати**:

- теоретико-методологічні засади організації екскурсійного та музеєзнавчого процесу;
- психологічні та педагогічні аспекти екскурсійної та музеєзнавчої діяльності;
- основні вимоги до розробки та реалізації екскурсійного та музеєзнавчого продукту;
- техніку підготовки і проведення різних видів екскурсій, їх методичне забезпечення;
- компоненти професійної майстерності екскурсовода та музеєзнавця.

вміти:

- організувати екскурсійний та музеєзнавчий процес;

- розробляти інноваційний екскурсійний та музеєзнавчий продукт;
- реалізовувати на практиці різні форми та методи роботи з екскурсантами та музеєзнавцями;
- удосконалювати екскурсійну та музеєзнавчу майстерність.

Форми проведення занять: *лекції, семінарські заняття.*

Форма підсумкового контролю:

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання.

З навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства» передбачено:

- для денної форми навчання – залік;
- для заочної форми навчання – залік.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсознавства»

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні **набути компетентностей:**

Здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ЗК 3. Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі.

ЗК 5. Уміння спілкуватися з експертами інших сфер діяльності по актуальних проблемах розвитку туризму і рекреації.

ЗК 11 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем розвитку ринку туристичних послуг та туристичної діяльності.

СК 1. Здатність визначати основні наукові поняття та категорії методології туризму та рекреації (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності.

СК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості.

СК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності.

СК 9. Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації.

Програмними результатами навчання є:

ПРН2. Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію.

ПРН4. Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна Обсяг 3,0 кредитів ЄКТС, (90 годин)
 Курс 4 Групи бакалавр Т-

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семинари	Практи	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теоретичні засади навчального розділу екскурсознавство навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства та екскурсології»	11	4	2	2		7
2	Теорія та методологія екскурсійної справи	11	4	2	2		7
3	Методика розробки екскурсій	11	4	2	2		7
4	Методика проведення екскурсій	11	4	2	2		7
5	Теоретичні засади навчального розділу музеєзнавства в навчальній дисципліні «Основи музеєзнавства та екскурсології»	11	4	2	2		7
6	Правове регулювання музейної діяльності в Україні	12	4	2	2		8
7	Фонди музеїв України та їх облік	12	4	2	2		8
8	Особливості зберігання музейних фондів в Україні	11	4	2	2		7
	Разом за семестр	90	32	16	16		58

Література та навчальні матеріали:

Нормативні акти:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.

4. Закон України "Про підприємства в Україні" від 27.03.1991 р. № 887-ХІІ.
5. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.1991р. № 1576-ХІІ
6. Закон України "Про правовий статус іноземців" від 04.02.1994р. №3929-ХІІ
7. Закон України "Про туризм" від 15.09. 1995 р. № 324/95-ВР.
8. Закон України "Про ліцензування окремих видів господарської діяльності" від 01.06.2000р. № 1775-ІІІ.
9. Постанова Кабінету Міністрів України "Про Правила в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію" від 29.12.1995 р. № 1074.
10. Постанова Кабінету Міністрів України "Про Програму розвитку туризму до 2005 року" від 28.06. 1997р. № 702.
11. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку органів ліцензування" від 14.11. 2000 р. № 1698.
12. Постанова Кабінету Міністрів України "Про строки дії ліцензії на проведення певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу" від 29.11. 2000 р. № 1755.
13. Інструкція про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з організацією іноземного і зарубіжного туризму (ліцензійних умовах), і контролі за їх дотриманням / Затверджена наказом Ліцензійної палати України і державного комітету України з туризму від 12.01.1999р. № 5/1.
14. Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 16.04.1996 р. № 96/8.
15. Програма забезпечення захисту і безпеки туристів / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 08.10.1996р. № 96/5.
16. "Про затвердження Правил користування готелями і надання готельних послуг в Україні" / Наказ Державного комітету по житлово-комунальному господарству України і Державного комітету України з туризму від 10.09.1996 р. № 77/44.
17. Правила обов'язкової сертифікації послуг харчування / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. №37.
18. Правила обов'язкової сертифікації готельних послуг / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. №37
19. ГОСТ 28681.1-95 "Туристско-екскурсионное обслуживание. Проектирование услуг".
20. ГОСТ 28681.2-95 "Туристско-екскурсионное обслуживание. Туристские услуги. Общие требования".
21. ГОСТ 28681.3-95 "Туристско-екскурсионное обслуживание. Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов".

22. Гаагская декларация по туризму. Гаага, 14 апреля 1989 г. // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К., 2002. – С 63-68.

23. Хартия туризма (1985 г.)// Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К., 2002. С 87-89.

Основна:

1. Бабарицька В.К., Короткова А.Я., Малиновська О.Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібник. – К.: Альтерпрес, 2007. – 462 с.

2. Голубничая С.Н. Основы экскурсионного дела: учеб. пособие. – Донецк: ДИТБ, 2003. – 214 с.

3. Нездоймінов С.Г. Організація екскурсійних послуг: навч.-метод. посібник. – Одеса: Астропринт, 2011. – 216 с.

4. Савина Н.В. Экскурсоведение: учеб. пособие. – Львів: БГЭУ, 2009. – 256 с.

5. Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дьорова Т.А., Олексійко М.М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 166 с.

6. Чагайда І.М., Грибакова С.В. Екскурсознавство: навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 204 с.

7. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібник. К.: Альтерпрес, 2007. 464с.

8. Гайда Л. А. Музеєзнавство в закладах освіти: Навч.-метод. посібник / Кіровоградський обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти ім. Василя Сухомлинського. Кіровоград : Видавництво КОІППО, 2006. 106с.

9. Мезенцева Г. Музеєзнавство: (На матеріалах музеїв УРСР) / Галина Георгіївна Мезенцева,; Ред. С. М. Чайковський. К. : Вища школа. Голов. вид-во, 1980. – 120 с.

10. Торяник В.М., Сардак С.Е. Джинджоян В.В. Туризмологія : підручник. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В.О. Негодченка Дніпро: ДГУ, 2022. 306 с.

11. Шевченко В. Музеєзнавство: навч. посіб. для дистанц. навч. Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». Інститут дистанційного навчання. К. : Університет «Україна», 2007. 288с.

12. Якубовський В.І. Музеєзнавство. Підручник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2010. 352 с.

Додаткова:

1. Берг М.А. Оценка экономической эффективности вновь созданных экскурсионных маршрутов. *Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація і управління підприємствами (в туристичній сфері)*. – 2007. – № 11. – С. 226-230.

2. Голубничая С.Н. Методика подготовки экскурсовода – специалиста по организации культурного досуга. *Сфера розваг – важлива складова в*

- підвищенні ефективності туристичного бізнесу.* – Донецьк, 2006. – С. 158-161.
3. Дашевська І.М., Томкович О.І. Інтерактивні методи навчання та їх застосування в екскурсійній діяльності. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка.* – Луганськ, 2012. – №4 (239). – Ч. II. – С. 129- 134.
 4. Джинджоян В.В., Волок В.В. Влияние уровня использования IT на развитие туризма и гостеприимства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* – 2019. – №1(18).
 5. Джинджоян В.В. Міжнародний туризм: сучасні виклики на волні всесвітньої пандемії COVID-19. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах» (Дніпро, 16 квітня 2021). – С. 474-476.
 6. Джинджоян В.В. Сучасні інноваційні технології в менеджменті туризму та гостинності. *Ефективна економіка.* – 2021. – № 6 – Режим доступу до журналу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/7.pdf
 7. Зінченко В.А. Екскурсологія як туризмологічна наука. *Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки.* – К., 2010. – Вип. 8. – С. 211-223.
 8. Кононыхин С.В., Ляхова Л.С. Методические подходы к изучению и прогнозированию спроса на экскурсионные услуги. *Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому.* – 2009. – № 13. – С. 200-207.
 9. Маврина Н.С. Процесс формирования экскурсионной услуги. *Культура народов Причерноморья.* – Симферополь, 2009. – № 161. – С. 123-126.
 10. Петрова К.В., Джинджоян В.В., Сардак С.Е. Особливості екскурсійного обслуговування іноземних туристів. *Економічний простір. Збірник наукових праць.* – Дніпро: ПДАБА. – 2017. – №126. – С. 71-81.
 11. Покоłodна М.М., Гришанова В.С. Визначення екскурсійного потенціалу міста та шляхів активізації його використання. *Комунальне господарство міст.* – 2012. – №102. – С. 475-479.
 12. Черезова М.В. Педагогічні ознаки екскурсії. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки.* – Луганськ, 2009. – №10 (173). – С. 96-103.
 13. Шаталова Ю.Г. Применение информационных технологий в туризме: интерактивная информационная система-экскурсовод. *Культура народов Причерноморья.* – Симферополь, 2012. – № 232. – С. 88-90.
 14. Sardak, S., Krupskiy, O., Dzhyndzhoian, V., Sardak, M., Naboka, Y. Development of historical and cultural tourist destinations. *Journal of Geology, Geography and Geoecology.* 2020. № 29(2), 406–414.

Політика курсу

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- семінарські/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів практичних робіт (підготовка презентацій, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Критерії оцінювання знань:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90–100	зараховано	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	зараховано	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички

			роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної .
75–82	зараховано	C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком ; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками .
68–74	зараховано	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки .
60–67	зараховано	E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального .
35–59	не зараховано	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34	не зараховано	F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі ; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Екскурсологія та її місце в системі наукового пізнання;
2. Шляхи удосконалення методичної роботи в екскурсійних установах;
3. Теорія і методологія екскурсійної справи;
4. Система професійної підготовки екскурсоводів в Україні;
5. Психологія в екскурсійній справі;
6. Методичні прийоми показу, розповіді, руху;
7. Педагогіка в екскурсійній справі;
8. Технологія підготовки інноваційного екскурсійного продукту;
9. Логіка в екскурсії;
10. Характеристика екскурсійних об'єктів;
11. Методика розробки екскурсій;
12. Психоемоційний контакт між екскурсоводом і групою, методи його встановлення та підтримки;

13. Методика проведення екскурсій;
14. Яке використовується поняття поряд з вітчизняним терміном «музеезнавство» у міжнародній термінології;
15. Яка організація окреслила основне завдання музеології на ХХІ ст.;
16. Що відносять до об'єкта музеезнавства;
17. Що відносять до структури музеезнавства;
18. Які нормативно-правові документи України юридично закріпили правові основи музейної діяльності в державі;
19. В якому нормативно-правовому акті України визначено відповідальність за порушення законодавства про музеї та музейну справу;
20. В якому Законі України визначено поняття музейної діяльності в Україні;
21. Коли була прийнята Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Музейний фонд України»;
22. Що називається музейним фондом і з яких елементів він складається;
23. Які Вам відомі типи музейних предметів;
24. У чому полягають головні мета і завдання комплектування музейних фондів;
25. Назвіть відомі Вам етапи комплектування музейних фондів;
26. Які природні фактори негативно впливають на зберігання музейних цінностей;
27. Яка повинна бути температура повітря при зберіганні різних матеріалів в музейних приміщеннях;
28. Яка повинна бути відносна вологість повітря при зберіганні різних матеріалів в музейних приміщеннях;
29. Яке рекомендоване освітлення приміщень в яких зберігаються книги, графіки, світлини, зразки флори і фауни;
30. Які назви мають спеціальні приміщення музеїв в яких зберігаються музейні фонди.